

El pou del vernís

Butlletí
d'informació

Editorial

Reprenem el curs després d'unes merescudes vacances. Hem començat amb el 3r aplec a Sant Pere Màrtir i la xerrada sobre la cervesa. Pel que fa a l'aplec properament tindrem una reunió amb els grups municipals per veure de quina manera treballarem conjuntament per dignificar el cim. Pel que fa a la xerrada va ser un gran èxit tant per la participació del públic, com per les explicacions del Francesc Puiggròs i pel posterior tast de cervesa artesana Glops.

Les properes xerrades seran sobre "Recursos energètics i crisi" i sobre "El pare Miquel d'Esplugues". També estem estudiant la proposta de catàleg dels "Béns culturals d'interès local". Estem estudiant la proposta i l'ajuntament s'ha mostrat disposat a atendre els nostres suggeriments. A la pàgina web i al facebook trobareu més informació i imatges de totes les nostres activitats.

Vicenta Vives: crònica d'una reaparició

per Josep Lluís Barrasa

Les societats cultes i agràides conserven la memòria de les persones que han contribuït a fer-les respectades i desenvolupades. Sovint, els seus dirigents interpreten erròniament els sentiments de la gent i omplen de generals o reis o alcaldes les places i els noms propis de la ciutat. Pocs han pensat en els mestres i educadors com a figures emblemàtiques de la formació de les persones i dels pobles. S'atribueix a Víctor Hugo la idea: "el present i el futur estan en mans dels mestres d'escola". Sigui com sigui, és cert que l'acompanyament en el procés de socialització d'una criatura crea uns vincles afectius comparables als que lliguen a les figures maternes. I la influència de qui ha contribuït al desenvolupament del pensament i de la personalitat va molt més enllà dels anys d'estudi.

Els mestres i l'educació, protagonistes

A Esplugues, l'alcalde Josep Català tingué la bona idea de treure de l'anonimat el record d'alguns mestres –homes i dones– que exerciren aquí el seu magisteri. Amb aquest gest continuava el criteri iniciat per l'ajuntament republicà: homenatjar el mestre Joan Corrales donant el seu nom al carrer de la Plana on havia viscut. També el mestre Joaquim Rosal tingué

el seu carrer al barri del Centre. Durant els anys 70, però, Esplugues s'omplí de les escoles que tanta falta feien als barris nous. I les escoles foren inaugurades portant uns noms sorprenents per la seva aparent insignificança. Noms de mestres? Sí, sí, ja era hora! Noms de mestres! Així, els espluguins començaren a demanar-se qui era Vicenta Vives i Matilde Orduña i Conxita Udina i Gras Soler. Mentrestant, els més grans connectaven amb els records i els sentiments de les seves escoles d'infantesa. Els mestres –homes i dones– tornaven a ser reconeguts com a factors importants del creixement i de la convivència social.

Vicenta Vives ja era gran quan va venir a viure i a treballar a Esplugues. Més concretament, al barri de Can Vidalet. Cap el final dels anys 40, la barriada era llavors un carrer mal asfaltat, al costat d'un barranc, on els treballadors nouvinguts d'altres províncies es feien les seves barraques o es construïen les cases aprofitant els caps de setmana. Nens i nenes corrien i jugaven pels carrers. No hi havia places en la única escola que s'havia obert durant la República –la Vidalet-Pelegrí– l'any 1934. Vicenta Vives, la mestra àvia, desenvolupà tota la seva energia per ensenyar els nens i per estar a prop d'aquella gent deixada de la mà dels poders públics.

Si voleu fer-vos socis/sòcies empleneu aquesta butlleta o una fotocòpia i envieu-la al Grup d'Estudis d'Esplugues.

En/Na																					Telèfon				
Adreça																									
Població																									
CP					a/e																				
Estic interessat/da	☐ Fer-me soci/a		☐ Rebre informació activitats																						
Quota soci/a: 25 euros l'any	☐ Col·laborar com		☐ adjunt taló		☐ compte corrent																				
						signatura																			

"El Pou del Vernís" vol recuperar el nom de Vicenta Vives

El mes de gener d'enguany, la nostra revista obria la seva edició (núm. 36) amb un article, que –ho haig de reconèixer– tenia una certa dosi de pertorbació: "**Vicenta Vives, desapareguda a Esplugues?**" I és que, efectivament, arran de la conversió de l'edifici de l'escola Vicenta Vives en Escola Oficial d'Idiomes –l'any 1999–, el nom de la mestra i de l'escola va desaparèixer. El Grup d'Estudis d'Esplugues va considerar que no es podia permetre que el nom de Vicenta Vives, o doña Vicenta, com era coneguda a la barriada de Can Vidalet, es perdés, víctima de l'amnèsia col·lectiva. No es podia perdre ni el nom de la mestra dels llargs i durs anys de postguerra ni el nom de l'escola que acollí tantes generacions d'alumnes, pares, mares i mestres.

Aquell article tingué el seu ressò. Elisabet Millà, que havia estat mestra de l'escola, i Àngela Ramírez i Andrés, de l'associació de pares i mares, enviaren sengles articles d'adhesió a la demanda expressada pel Grup d'Estudis: "**Escola Vicenta Vives, un munt de records i sensacions**" i "**L'escola Vicenta Vives: un gran record**" (núm. 37). Sense pretendre-ho, es convertiren en portantveus de molts vilatans que compartiren aquelles aules i aquelles vivències. Escrivien: "El que vàrem viure a l'escola, nosaltres i els nostres fills, serà difícil d'oblidar. Volem tornar a veure i sentir el nom de Vicenta Vives!" Es demanava que algun carrer o equipament educatiu portés el nom de l'enyorada mestra.

Vicenta Vives, al plenari de l'ajuntament

Continuant la reclamació iniciada pel Grup d'Estudis, el nostre president, Santi Campo, va presentar una proposta al ple de l'ajuntament del 31 de març passat. Resumint la informació que s'havia recollit al núm. 36 d'"El Pou del Vernís", recordà als oblidosos que "Vicenta Vives va ser una mestra d'Esplugues molt estimada a Can Vidalet i l'actual Escola d'Idiomes va ser abans una escola de Primària que portà aquest nom. També va fer notar la importància d'aquesta escola que va ser la primera d'Esplugues a aplicar el programa d'immersió lingüística". Tots els grups polítics del municipi acceptaren la proposta. I ja s'apuntà una solució:

La mestra Vicenta Vives amb alguns alumnes

donar a l'Escola Oficial d'Idiomes el nom de Vicenta Vives. Les aigües volien tornar altre cop a la seva llera.

Vicenta Vives torna a estar entre la seva gent

Finalment, hem pogut tornar a veure el nom de Vicenta Vives a l'entrada de la Torre Grasses. Grasses era el nom de l'últim propietari del casal quan l'ajuntament el va adquirir l'any 1973. Anteriorment va ser la residència dels Vidal i Ribes i arrossega la llegenda –Juan Negrín o Indalecio Prieto?– de qui la va ocupar els últims mesos de la guerra. Rodolfo Martín Villa, llavors governador civil de Barcelona, va inaugurar aquí, l'any 1975, l'escola Vicenta Vives. Durant 21 anys, fou una escola pedagògicament activa, socialment compromesa, quasi familiar, si tenim en compte la relativa limitació dels seus espais i, sobre tot, el tracte proper que hi predominava. L'any 1999, Esplugues guanyà un centre educatiu de molta qualitat i molt necessari en els temps actuals: l'Escola Oficial d'Idiomes, ubicada en un edifici a veuar d'història. Ara, al fi, aquesta escola té nom propi: Vicenta Vives. Un nom de mestra i un nom d'escola en un barri on les dues van deixar unes petjades inesborrables.

Enhorabona i gràcies!

Des d'"El Pou del Vernís", i en nom del Grup d'Estudis d'Esplugues, vull expressar la gran satisfacció que suposa tornar a tenir entre nosaltres un nom entranyable per a molta gent d'Esplugues. Vicenta Vives –la mestra i l'escola– són un patrimoni inqüestionable de la vila. I vull manifestar l'agraïment més sincer a totes les persones que han col·laborat en fer possible el retorn.

Nou cartell anunciador de l'Escola Oficial d'Idiomes Vicenta Vives

L'escola Vicenta Vives

Informació del Grup d'Estudis respecte la proposta de declaració de Béns Culturals d'Interès local

per Cristian Domínguez i Santi Campo

L'ajuntament ens ha fet arribar la proposta de declaració de Béns Culturals d'Interès local que ha de definir quins edificis i espais de la nostra població val la pena de protegir i quin és el grau de protecció que han de tenir. La proposta ha de substituir el catàleg que es va aprovar en 1984 i es basa en el treball que l'ant 2007 van elaborar uns tècnics per encàrrec de la Diputació provincial de Barcelona.

La UNESCO en la Convenció sobre la protecció del patrimoni

mundial, cultural y natural de l'any 1972 a París considera com a patrimoni cultural "els monuments: obres arquitectòniques, d'escultura o pintura monumentals, elements o estructures de caràcter arqueològic, incipcions cavernes i grups d'elements, que tinguin un valor universal execepcional des del punt de vista de la història de l'art o de la ciència".

D'altra banda a Catalunya el 30 de setembre de 1993 es va provar la Llei 9/93 del Patrimoni cultural català que

en el seu article 1 diu que "El patrimoni cultural català és integrat per tots els béns mobles o immobles relacionats amb la història i la cultura de Catalunya que per llur valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic mereixen una protecció i una defensa especials, de manera que puguin ésser gaudits pels ciutadans i puguin ésser transmesos en les millors condicions a les generacions futures.

Can Biel

Can Cases

NECESSITEM NOUS SOCIS que ens ajudin en la nostra tasca cultural i de servei a la vila d'Esplugues.

Podeu demanar informació a l'adreça d'aquesta publicació, o bé consultar la pàgina Web que també s'indica, o adreçar-vos a la Sra. Mercè Malaret (tel. 93 371 28 82) o bé a la Sra. Rosa Abós (tel. 93 473 95 49).

Tanmateix, estem a la vostra disposició si voleu una informació directa, els dimarts de 19-21 h. al local del Casal de Cultura Robert Brillas d'Esplugues. Us hi esperem!

La llei permet que els ajuntaments protegeixin Els béns culturals d'interès local i precisament en aquesta feina estem. Han passat gairebé 20 anys d'ençà que es va aprovar la llei i a Esplugues l'única protecció vigent és la del Catàleg d'Edificacions i conjunts històrico-artístics aprovat l'any 85. El fet que haguem trigat tant de temps a declarar els nostres béns protegits ja és una mostra del poc interès que han mostrat els diferents governs municipals amb majoria absoluta per la protecció del patrimoni local.

Es van treure de catàleg per poder-los enderrocar construccions per afavorir diferents plans especulatius com el pla CAUFEC. Aquí podem recordar can Biel o can Cases a la carretera, i hem de recordar també el preocupant estat d'edificis protegits com Can Cadena i can Oliveras, afectats per aquest pla urbanístic. També volem volem fer esment de la descatalogació i posterior enderrocament de les casetes de cal Pons a la carretera de Cornellà.

Ara iniciem una nova etapa amb la Declaració de Béns locals d'interès local que recull 143 elements amb diferents propostes de protecció. Aquesta proposta s'ha elaborat a partir dels elements que queden del catàleg del 85 i s'han inclòs molts elements a partir de l'estudi de l'any 2007 fet per la Diputació de Barcelona que en recollia més de 200.

Can Oliveras

L'estudi més detallat de les diferents propostes de protecció les deixem per un proper article.

El Grup d'Estudis d'Esplugues estem preparant les nostres propostes i el govern municipal s'ha compromès a treballar-les conjuntament amb nosaltres. El nostre compromís és contribuir a l'elaboració de la proposta definitiva, però va molt més enllà en el temps. Estarem vigilants perquè els interessos urbanístics no acabin facin desaparèixer elements protegits com ha passat en el passat, però també emplacem la ciutadania a mantenir una actitud activa en la defensa del nostre patrimoni.

La simple declaració de bé cultural no en garanteix la conservació, cal en molts casos cal fer canvis en la qualificació urbanística per fer realment efectiva la protecció. L'article 18 de la llei del patrimoni que diu "ultra els béns culturals d'interès nacional i els béns catalogats, fan part també del patrimoni cultural català els béns mobles i immobles que, tot i no haver estat objecte de declaració ni de catalogació, reuneixen els valors descrits en l'article 1". Es tracta més d'una declaració de principis que d'una garantia efectiva perquè la protecció no està realment assegurada si la declaració no va acompanyada de la qualificació urbanística que en garanteixi realment la preservació.

Can Cadena

AVÍS ALS NOSTRES SOCIS

A partir d'aquesta data, per accedir telefònicament al Grup d'Estudis, ja no es pot fer servir el número 93 473 44 12. La comunicació s'ha de fer a través del número 93 371 33 50 i cal demanar l'extensió Casal de Cultura Robert Brillas i, des de la seva centraleta, podeu comunicar llavors amb el Grup d'Estudis d'Esplugues, especialment els dimarts de 19-21 h.

El pou del
Butlletí
d'informació
vernís

DIMARTS de 19 a 21 h

Fax:
93 473 29 87

Telèfon:
93 371 33 50

adreça electrònica:
gestudisesplugues@gmail.com

Nova pàgina web:
http://grupestudis.entitats.esplugues.cat

Seu:
Casal de Cultura Robert Brillas
Àngel Guimerà, 38 - 08950 Esplugues de Llobregat

